

fordi den, da den kom nærmere ind i Forholdene, og faae ethvert enkelt Forhold, maatte fige sig selv: dersom vi forfølge denne Sag med de Grundfætninger som her skulle gjøres gjældende, og den Taxationsværdie, hvorfra vi efter Anordningen skulle gaae ud, faa komme vi til at slutte en Handel, som vi ikke kunne betragte som en for begge Parter passende Handel, faa komme vi til at sælge for dyrt. Vel indvendes herimod, at Ingen kan fige, om det var for dyrt, fordi Ingen kan vide, hvad der kunde blive givet for den samme Gjenstand den paafølgende Dag, naar den atter bliver udbudt til Salg; men det er ikke, troer jeg, paa den Maade, at Regjeringen kan betragte Forholdene. Regjeringen maa spørge: Naar jeg sælger til den Værdi til en Driftsmand, hvis Svæd har gjort disse Agre, sælger jeg da under saadanne Betingelser, at han, naar han bliver ved at arbejde alvorlig for at finde sit Brød, da ogsaa kan finde det? Spørgsmaalet er ikke: kan der tænkes Conjuncturer, hvorunder han kan sælge gunstigt, men Spørgsmaalet er: kan han ved sin Stræbsomhed og Flid finde et hæderligt Erhverv, svarende til den Livsstilling, hvori han staaer, og i saa Henseende har man da erkjendt, at, dersom man vilde blive staaende ved de Taxationsværdier, som vare satte i Anordningen af 1846, og som bleve satte paa en Tid, hvor man drømte sig store Herligheder, som steden neppe vilde blive realiserede (Hør!), saa vilde man komme til at sælge for dyrt. Det er denne Betragtning, som har bragt Domainedirecteuren til at fige om denne Foranstaltning, at den kan ikke heldig sættes igjennem, og ved „heldig“ har han maattet mene, at den kan ikke bringes derhen til, at den i nogenlunde kort Tid ophæver det Forhold, som Regjeringen maa betragte som ikke gunstig, det Leiesforhold, som vi kalde Livsfæste, som Regjeringen selv betegner som saa maadeligt, at den ikke bør lade det bestaae.

Naar vi henvende vor Opmærksomhed paa Bestemmelsen af 1846, udgaaende fra den nysanførte Betragtning, saa troer jeg denne Bestemmelse taber sin historiske Betydning, og at det af dens hele historiske Betydning intet Under bliver tilbage, end dens Ubrugelighed, og,

naar denne Ubrugelighed først er anerkjendt, saa ligger den hele øvrige historiske Udvikling bagved; den gribe vi saa igjen, og den forfølge vi som det rette Grundlag, som det rette Udgangspunkt for det, man derefter skal gjøre. Det der desuden her maa lægges Mærke til, det er, at man, ved at gaae ind paa Minoritetens Forslag, paa ingen Maade har nogen Sikkerhed for, at Kronen for Fremtiden faaer den samme Indtægt af sit Krongods, som den har havt hidtildags, det er Noget, som ikke kan paastaaes, der er Ingen, som kan fige, hvorledes disse Taxationer vilde falde ud, og om ikke Indtægten, efterat denne Trediedeel er tagen fra den endelige Salgspris, bliver mindre end den Indtægtspris, som vindes ved den anden Taxationsmaade. Man bringer en Usikkerhed ind deri, som Kronen ikke bør lade komme ind deri. Man vil maaskee fige mig: Ja, men see til de Salgsværdier, som vi have liggende for os, saa vil man see, at, om vi ogsaa staae en Trediedeel af, saa vil dog enhver Gaard blive betalt høiere end den rimelige Pris, hvortil den vilde blive bragt ud, naar man taxerede efter den nærværende rimelige Indtægtsværdi. Men dertil svarer jeg igjen og bringer i Erindring, hvad tidligere er sagt: hvor er Salgsværdien? hvor henter man Salgsværdien fra? Her er intet Salg foregaaet der, hvor man vil bringe denne Salgsværdi hen. Man maa altsaa ombytte dette Navn af „Salgsværdi“, og det gjorde ogsaa den sidste Taler tilbeels opmærksom paa med Udtrykket „Taxation af Capitalværdien“. — Det er „Capitalværdien“, siger denne ærede Rigsdagsmand, man skal søge. Forskjellen imellem disse to Bestemmelsesmaader vil man kunne finde næsten ved enhver Auction og ved enhver Forpagtningscontract. Ved enhver saadan Handling lader man af paalidelige Mænd, hyppigt af Mænd, udnævnte af Retten, foretage en Undersøgelse af Gjenstandenes Productionsevne, det vil fige, for at tale dansk, deres Frembringelsesevne, og deraf søger man at komme til Kundskab om, hvormeget Gjenstanden er værd, værd i Birkeligheden, som Udgangspunkt for den Betragtning, der skal gjøre sig gjældende ved Ublaas, ved Salg eller ved Forpagtning, og derpaa kommer der en anden